

Karin Löfqvist bygger upp
hundcentrum i Hässleholm:

AI viktigt verktyg för friskare hundar

TEXT: INGRID KINDAHL
FOTO: ANDREAS HILLERGREEN

Karin Löfqvist är ny chefsveterinär på AniCura Djursjukhuset i Hässleholm. Där hoppas hon och hennes kolleger bygga upp ett centrum för aktivt hundfolk i hela södra Sverige.

Karin arbetar som veterinär med huvudsaklig inriktning på ortopedisk kirurgi och på reproduktion. Det senare brinner hon lite extra för: – Jag har alltid varit engagerad i smådjursreproduktion. Det är ett variationsrikt område som omfattar både sjukvård och friskvård.

Vi talar om artificiell insemination, något som traditionellt är etablerat på stora djur som kor och häst. Men på smådjursidan är det inte lika vanligt. Där eftersträvar man i första hand att parningarna sker på naturlig väg.

Det finns flera situationer då AI är väl motiverat, anser Karin Löfqvist. Först och främst det uppenbara: hundar är i grund och botten monogama och samtycker inte alltid till det val av partner som ägaren har gjort. Sedan finns det hundar som inte kan eller bör para just när ägaren önskar. Det kan handla om en

äldre hanhund med trötta ben men med värdefullt genetiskt material.

Men det verkliga värdet av artificiell insemination ligger någon helt annanstans, menar Karin.

– Jag vet att jag är lite kontroversiell nu. Men många smådjur, framför allt hundar, är sjukare än vad de borde vara.

Hon räknar upp en lång rad sjukdomar som är legio: artros, mag- och tarminflammationer, allergier och vissa cancersjukdomar. En bidragande orsak till dessa sjukdomar kan vara duplikation av gener, anser hon.

– Det är ingen lätt uppgift uppfödare har. Med ett begränsat genetiskt material och många komplexa hänsyn att ta där hälsa, funktionalitet, mentalitet och exteriör vägs in, är det sannernligen en utmaning att föda upp hundar.

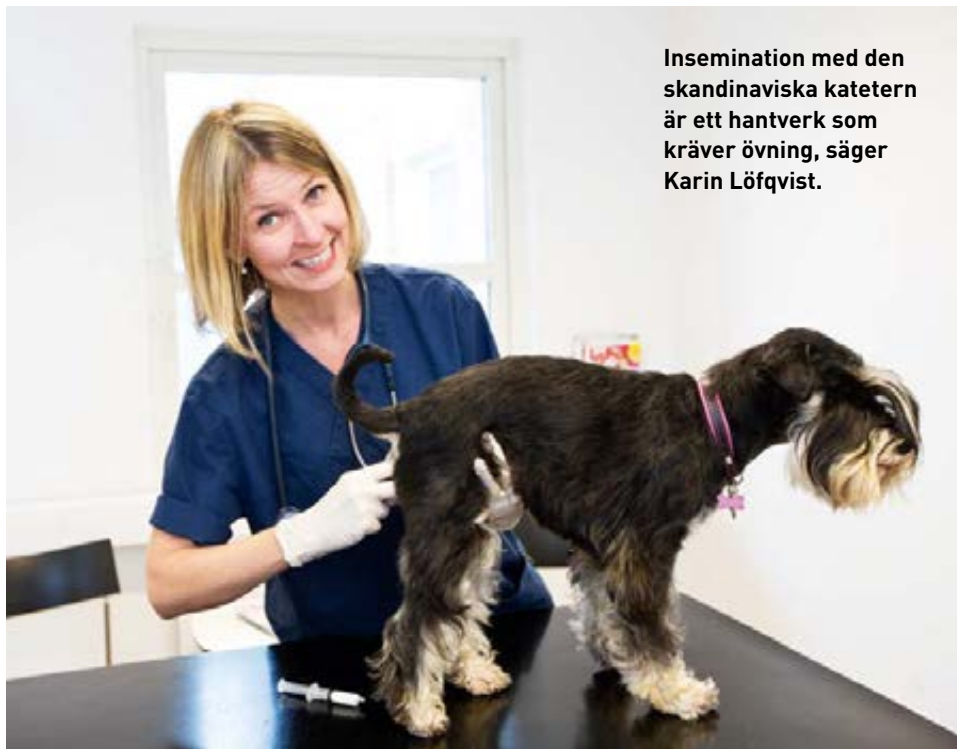
Karin Löfqvist tror att det är viktigt att hålla avelsbaserna

breda och få in nytt genetiskt material. Och det kan man få med bland annat AI, menar hon. Genom att hämta sperma från nya håll, till exempel andra länder, kan uppfödarna förhoppningsvis få fram friskare djur på sikt utan att behöva ge avkall på egenskaper som man eftersträvar i de olika raserna.

– Men man måste vara införstådd med att bara för att man tar in nytt genetiskt material behöver det inte betyda att hundarna blir mindre sjuka. En omsorgsfull research är A och O. Det får inte bli att man köper grisen i säcken, säger Karin Löfqvist.

Hon refererar till erfarenheter från sitt andra huvudsakliga område, ortopedin. Där träffar hon naturligtvis en hel del traumapatienter, men minst lika många patienter har problem som delvis kan ha en genetisk bakgrund.

– På kongress efter kongress diskuterar vi hur vi på bästa sätt

Insemination med den skandinaviska katetern är ett hantverk som kräver övning, säger Karin Löfqvist.

Vaginoskop för transcervicala inseminationer.

Vaginal kuff, alltså en manschett man för över endoskopet och fyller med luft.

► behandlar olika ledpatologier. När frågan om hur vi ska bidra till att de inte alls uppstår lyser svaren med sin frånvaro. Det är lite ledsamt, säger Karin Löfqvist.

AI utgör bara en del av smådjursreproduktionen, påpekar Karin Löfqvist. Hon gör också fertilitetsutredningar, behandlar sjukdomar i könsorganen och ägnar sig en del åt pediatrik. Det är ett område som hon tror kommer att växa framöver.

– Valpdödligheten är nu upp emot 30 procent. Det är inte okej, särskilt som vi vet att svaga valpar mycket väl kan bli friska och starka som vuxna, säger hon.

Men åter till AI. Hur jobbar Karin Löfqvist med det?

– Rent praktiskt är det ett hantverk, skojar hon.

Insamlandet av sperma brukar inte innebära något problem, utom för en och annan generad

husse. Karin själv blir inte generad, utom möjligen i en situation: När hon träffar hanhundar som hon samlat på vid upprepade tillfällen tidigare. De händer att de blir överdrivet glada att se henne igen!

Den stora frågan är hur man ska förvara sperman. Till skillnad från Linda-Mari Berglundh (läs om henne i artikel här intill) har Karin Löfqvist valt att inte bygga upp en egen spermabank – än i alla fall. Anledningen har varit praktisk. Precis som Linda-Mari Berglundh berättar ställer en egen bank stora krav på utryckningsberedskap, något som Karin Löfqvist inte har kunnat kombinera med sin andra specialitet.

I stället samarbetar hon med professor Eva Axné vid SLU och med professor em Catharina Linde Forsberg, som driver företaget CaniRep och har spermabank för hund.

Själva insemineringen är också ett hantverk. Fryst sperma ska läggas direkt i livmodern om det ska löna sig. I Sverige lägger man traditionellt in sperman genom livmoderhalsen med hjälp av en smal stålkateter med en skyddshylsa i nylon, den så kallade skandinaviska katetern. Livmoderhalsen greppas

utifrån bukväggen och katetern guidas försiktigt in genom livmoderhalsens öppning. Kan vara lite trickigt, framför allt på en del större hundar, men enligt Karin Löfqvist är tikarna förbluffande oberörda av behandlingen – antagligen eftersom de är i höglöp vid utförandet.

I dag börjar allt fler använda sig av videoendoskop, där man under visuell guidning för in en kateter genom öppningen in till livmodern, en metod som går bra även på de allra största hundarna.

– Den metoden har varit lite svårare att lära in för mig, säger Karin Löfqvist. Det handlar säkert om att det är svårt att lära gamla hundar sitta.

Fram till i vintras jobbade Karin Löfqvist på Evidensia Specialistdjursjukhuset i Helsingborg, men nu är hon alltså nybliven chefsveterinär på AniCura Djursjukhuset Hässleholm. Det lär vara Sveriges hundtätaste kommun och här tänker Karin Löfqvist bygga upp ett hundcenter för hela södra Sverige. Hon vänder sig till aktiva hundägare, och gärna uppfödare – den grupp hon menar är helt central i det gemensamma arbetet att förbättra hälsan hos våra svenska hundar. ■

Fakta:

I Sverige finns uppskattningsvis ett hundratal så kallade AI-veterinärer, men långt ifrån alla är aktiva och alla är inte aktiva i områdets alla delar. På sin hemsida listar SKK 63 AI-veterinärer.

De flesta är utbildade av Catharina Linde Forsberg, professor em, nestor i reproduktion och grundare av företaget CaniRep.